

Szövegértés _ 2.

Olvasd el az alábbi cikket a bohóchalak viselkedéséről, és válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre!

Némó, a bohóchal kiszagolja az utat hazafelé

A Némó című rajzfilmből is ismert narancssárga-fehér csíkos bohóchal a szaglása segítségével igazodik el a korallok között. A vízbe hullott levelek és a tengeri rózsák szaga alapján találja meg az utat az otthonához.

1. Egy ausztrál tudóscsoport a Pápua Új-Guinea körüli tengerben élő bohóchal-populáció¹ tájékozódási képességét vizsgálta. A narancs bohóchalak (*Amphiprion percula*) ugyanis csak bizonyos tengeri rózsák közelében szeretnek élni, ahol védelmet találnak a ragadozók elől. A fiatal halak azonban nem kapják „készen” az otthonukat, hanem meg kell találniuk ezeket. Noha a szülők a petéket a tengeri rózsák köze lében rakják le, a petékből kikelő lárvákat elsodorják az óceáni áramlatok. Nagyjából tizenegy nap elteltével azonban a fiatal halak jó része rátalál a megfelelő tengeri rózsájára, amelytől azután már nem is távolodik messzire. Valamilyen ismeretlen oknál fogva az a kétféle tengeri rózsza, amely a bohóchalaknak otthont ad, kizárólag olyan szigetek közelében él, amelyeken fák nőnek és homokos partjaik vannak. Azoknak a szigeteknek a környékén nem található meg, amelyeket csak korallzátonyok alkotnak.

2. A kutatók arra voltak kíváncsiak, hogyan találják meg a bohóchalak a nekik alkalmas tengeri rózsákat. A kísérleteikhez olyan kamrát készítettek, amelyben kétféle víztípus áramolhatott egymás mellett. A kamrát a tetején egy fal választotta ketté, amely elkülönítette a vízforrásokat. Lejjebb nem volt elválasztó fal, de a kétféle víz-típus itt sem keveredett, hanem párhuzamosan áramlott egymás mellett. A tudósok bohóchalakat tettek a kamrába, és mérték, mennyi időt töltenek az egyes oldalakon. Ez lehetővé tette a kutatók számára, hogy meghatározzák, melyik víztípust részesítik előnyben a halak.

3. Először a növényzettel benőtt szigetek mellől származó vizet hasonlították össze a korallzátonyok mellől származóval. A halak szinte teljes idejüket a növényzettel be-nőtt szigetek közeléből származó vízben töltötték.

A következő lépésben azt vizsgálták a kutatók, mi alapján határozzák meg a halak a megfelelő szigetek mellől származó vizet. Korábban már kiderült, hogy a bohóc-halakat rendkívül vonzza a tengeri rózsák „szaga”. Ez azonban nem juthat el olyan messze a tengerben, amilyen messzire a bohóchalak elsodródhatnak a kikelés után. Ezért a kutatók arra gyanakodtak, hogy a halak a vízbe hullott levelek szaga alapján tájékozódhatnak. Különböző leveleket szórtak a tartályba. A halak valóban ki tudták választani a megfelelő szigeteken élő növények leveleit, és abban a vízáramban csoportosultak, ahová az „otthonukból” származó leveleket szórták a kutatók.

4. A kísérlet nemcsak a halak kiváló szaglására, hanem arra is rámutat, hogy nem elegendő csupán a korallzátonyok védelme, hanem a komplex ökoszisztémát² kell megőrizni, ha azt szeretnénk, hogy a jövő generációknak is fennmaradjanak e csodás szigetek az eredeti élővilágukkal együtt.

¹ Népeség.

² Az élőlények és élettelen környezetük teljes kapcsolatrendszere.

1. feladat

Milyen nemzetiségű volt a kutatócsoport? Válaszd ki a helyes válasz betűjelét! ✓

- A amerikai
 - B angol
 - C ausztrál
 - D osztrák
-

2. feladat

A bohóchalak az otthonuk mellett rakják le a petéiket, de a kikelés után nem sokkal a kis halaknak mégis keresgélniük kell a tengeri rózsájukat. Hogyan lehetséges ez?

3. feladat

Hogyan határozták meg a tudósok, hogy melyik vizet szeretik jobban a halak? Válaszd ki a helyes válasz betűjelét! ✓

- A Különféle leveleket szórtak a kamrába.
 - B Megfigyelték, melyik vízben tölt több időt a hal.
 - C Megnézték, melyik vízben élnek tovább a halak.
 - D Tengeri rózsákat tettek a kamrába.
-

4. feladat

Az 1. bekezdés azt írja, hogy a tengeri rózsák *valamilyen ismeretlen oknál fogva* élnek a fás-homokos szigetek közelében. Mire következtethetünk ebből a mondatból? Válaszd ki a helyes válasz betűjelét! ✓

- A Egy másik cikkben térnek majd ki erre.
 - B Ez nem fontos a cikk szempontjából.
 - C Ez nem része a vizsgálatnak.
 - D Még nem jöttek rá a tudósok.
-

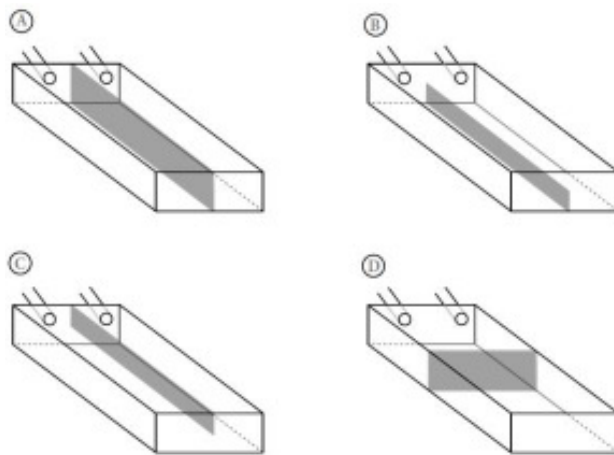
5. feladat

Miért van szükség a cím alatti *dőlt* betűs részre? Válaszd ki a helyes válasz betűjelét! ✓

- A** Azért, hogy el tudjuk képzelni, milyen a hal és hol él.
- B** Azért, hogy megismerjük a cikkben leírtak lényegét.
- C** Azért, hogy megtudjuk: a bohóchal nem csak a mesében létezik.
- D** Nincs rá szükség, mert a cikkben is ugyanezt írták le bővebben.
-

6. feladat

Az alábbi négy ábra közül melyik lehet a tudósok által megépített kamra? Válaszd ki a helyes válasz betűjelét, és válaszodat indokold is meg! ✓

- A**
- B**
- C**
- D**
-

7. feladat

Alcímeket adtunk a szöveg bekezdéseinek. Állítsd őket a szövegnek megfelelő sorrendbe! ✓

. A halak „orra”

. Halak a kamrában

. Hol élnek a bohóchalak?

. Vigyázz rá!

8. feladat

Ez a szöveg nem a rajzfilmről szól. A címben mégis a rajzfilmfigurára utalnak. Mi a célja ennek? ...

9. feladat

Sanyi szerint a szövegből világosan kiderül, hogy azok a szigetek is korallzátonyok, amelyek mellett a bohóchalak élnek. A szöveg mely elemére alapozhatja érvelését? ...

10. feladat

Melyik szövegtípus fogalmazásmódjára emlékeztet a szöveg nyelvezete? Válaszd ki a helyes válasz betűjelét! ✓

- A szépirodalmi szöveg
 - B tudományos szöveg
 - C köznyelvi szöveg
 - D jogi szöveg
-

Olvasd el az alábbi kiállításplakátot, és válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre!

Láthatatlan kiállítás – Bízz vakon!

- 1** *Mi ez?*
Képzeld el, hogy kialszik minden fény...
A Láthatatlan Kiállítás Budapest egy különleges interaktív utazás egy láthatatlan világba, ahol megpróbálhatsz eligazodni csupán a tapintás, a hangok és az illatok nyomán.
Bízz vakon!
Ha eljössz, Te is megértheted majd, milyen érzés az egyik legtöbb információt adó érzékszerved, a látásod nélkül élni, és hogyan erősödnek fel egyéb érzékeid.
Ezen a kiállításon vakok vagy látássérültek kísérnek el egy olyan útra, amely megváltoztatja az életed.
- 2** *Érdekes?*
Furcsa?
Idegen?
Esetleg természetes?
Egy óra vakság fel tudná nyitni a szemed?
Az első ehhez hasonló kiállítás egy német úriember ötlete alapján évekkal ezelőtt valósult meg, és annyira sikeresnek bizonyult, hogy 14 európai ország után bejárta az Egyesült Államokat és Japánt is.
- 3** A kiállításon a résztvevők csupán tapintás, hallás, szaglás és egyensúlyérzékelés útján jutnak információkhoz. Így a látáshiány okozta új helyzetben a nehézségek mellett azt is megtapasztalhatják, hogy a szem mint érzékszerv kiiktatásával is lehet szép és teljes a világ.
A Láthatatlan Kiállítás a nem látók és a látók világát igyekszik közelíteni egymáshoz, és pozitív élményeken keresztül tanítja meg, hogyan segíthetjük, s miképpen érthetjük meg őket.
- 4** A láthatatlan utazás vak vezető kíséretében, speciálisan berendezett és teljesen besötétített helyszíneken történik, ahol egyedi hanghatások és helyszínről szabott illatok segítik, hogy igazán életszerű élményben legyen részed. A részvétel 15 percenként induló csoportokban lehetséges.
Különböző élethelyzeteket mutatunk be Neked, ahol megtapasztalhatod, hogyan kell közlekedned a városi forgatagban, hogyan fizetsz ki egy kávéért a bárban, vagy éppen honnan tudhatod, melyik fűszer kell az ebédedhez...
- 5** *Láttál már beszélő órát?*
És braille-írógépet?
Netán beszélő mérleget?
Beszélő vérnyomásmérőt?
A Láthatatlan Kiállítás másik helyszínén bemutatjuk Neked azokat az eszközöket és használati tárgyakat, amelyeket a vak emberek nap mint nap használnak.
Engedd, hogy megmutassuk, hogyan változik meg a világ körülötted, és hogyan változol benne Te magad is!
Speciális illatok és hanghatások a kiállításon!
- 6** Újdonság! Minden csütörtökön **LÁTHATATLAN VACSORA**.
Élj át élőzene kíséretében egy vidám, szórakoztató estét a barátaiddal a **LÁTHATATLAN VACSORÁN!**
Egy fárasztó nap végén ideje lazítani. Add át magad a **LÁTHATATLAN MASSZÁZS** élményének!
A várakozás elkerülése végett javasoljuk a regisztrációt!
Láthatatlan Kiállítás Budapest – Bízz vakon!
A hangokat és az illatokat a **moon media** biztosítja számunkra.

11. feladat

Melyik országból indult a kiállítás ötlete? Válaszd ki a helyes válasz betűjelét! ✓

- A** Egyesült Államok
- B** Japán
- C** Magyarország
- D** Németország

12. feladat

Kik segítenek a látogatóknak? Válaszd ki a helyes válasz betűjelét! ✓

- A egyetemisták
 - B idegenvezetők
 - C látássérültek
 - D teremőrök
-

13. feladat

Mi a kiállítás célja?

...

14. feladat

Az alábbi megállapítások közül melyik jellemzi legjobban a *dőlten* szedett sorok célját? Válaszd ki a helyes válasz betűjelét! ✓

- A Felhívni az emberek figyelmét a látás fontosságára.
 - B Részletesen bemutatni, hogy milyen a vakok élete.
 - C Érdekes információkkal szolgálni a kiállítással kapcsolatban.
 - D Összefoglalni a látással kapcsolatos tudományos kutatásokat.
-

15. feladat

Kinek ajánlanád ezt a cikket? Válaszd ki a helyes válasz betűjelét! ✓

- A Akiknek problémájuk van a látásukkal.
 - B Akiknek a családjában van látássérült.
 - C Akik vak emberekkel foglalkoznak.
 - D Minden látó és látássérült embernek.
-

16. feladat

Az alábbi válaszlehetőségek közül melyik jellemzi leginkább a szöveg stílusát, megfogalmazását? Válaszd ki a helyes válasz betűjelét! ✓

A elbeszélő

B buzdító

C humoros

D szakszerű
